Nederlands
Kwaliteitsinstituut
Dyslexie

NKD

Presentatie Marijke van Grafhorst

Investeer in uitwisseling en deskundigheidsbevordering; dit heeft te maken met een attitude. En ik neem u vandaag graag mee in wat denkrichtingen van het NKD.

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

Doelstelling:

Bewaken en bevorderen van de kwaliteit van diagnostiek en behandeling van Ernstig Enkelvoudige Dyslexie, EED, inclusief de raakvlakken zoals lichte dyslexie, lees- en spellingsproblemen en ernstige dyslexie met co-morbiditeit

Monitoren
Ontwikkelen
Onderzoek
Publiceren van resultaten

Voor maatschappelijke en functionele partijen.
Het gaat om visitatie op praktijkniveau.
Om dataverzameling ter sturing/bijsturing.

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

Schooljaar	Aantal leerlingen PO	Jaarcohort PO	Aantal scholieren VO	Jaarcohort VO 1-3e jaar
2013/2014	1.515.000	190.000	933.000	414.000
2017/2018	1.414.000	177.000	956.000	400.000

Schooljaar	Aantal leerlingen PO	Jaarcohort PO	7% aanmelden zorg	5% diagnostiek	3,6% Behandeling EED
2013/2014	1.515.000	190.000	13.300	9.500	6.650
2017/2018	1.414.000	177.000	12.390	8.850	6.372

Laaggeletterd 2016	Analfabeet 2016
2.500.000	250.000

CBS Statline,
https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80042ned/table?ts=1521192117038
Aanpak Laaggeletterdheid, Algemene rekenkamer 18 april 2016
In 2013 geeft PricewaterhouseCoopers in een rapport aan dat de maatschappelijke kosten van laaggeletterden verdeeld over de economische, sociale en gezondheidszorgkosten 560 miljoen bedragen.
In 2016 is dit geüpdatet en komt het macrobudget uit op ruim 1 miljard; de raming voor 2018 is 1,3 miljard op jaarbasis. Let wel het gaat over de groep 16-65 jaar.

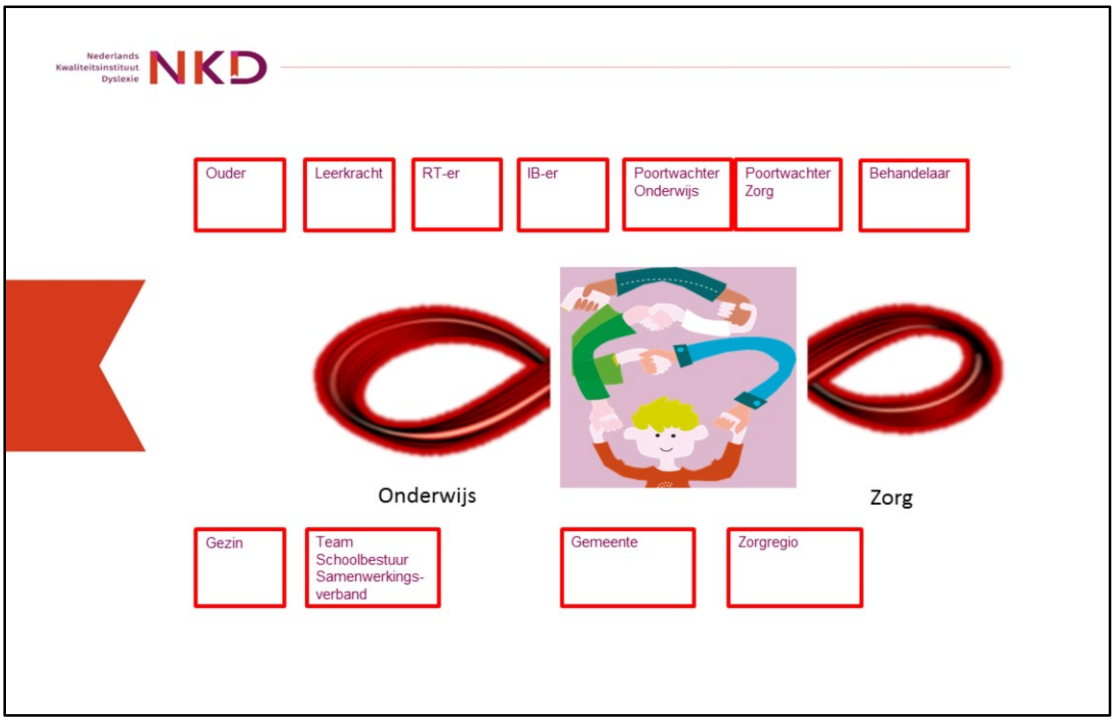

In de keten kan een onderscheid worden gemaakt naar organisaties, professionals die met de leerling, scholier zelf direct aan de slag gaan - uitvoeringsniveau - en organisaties en personen die verantwoordelijk zijn voor het beleid. Ook verdeeld over twee domeinen: Onderwijs en Zorg.

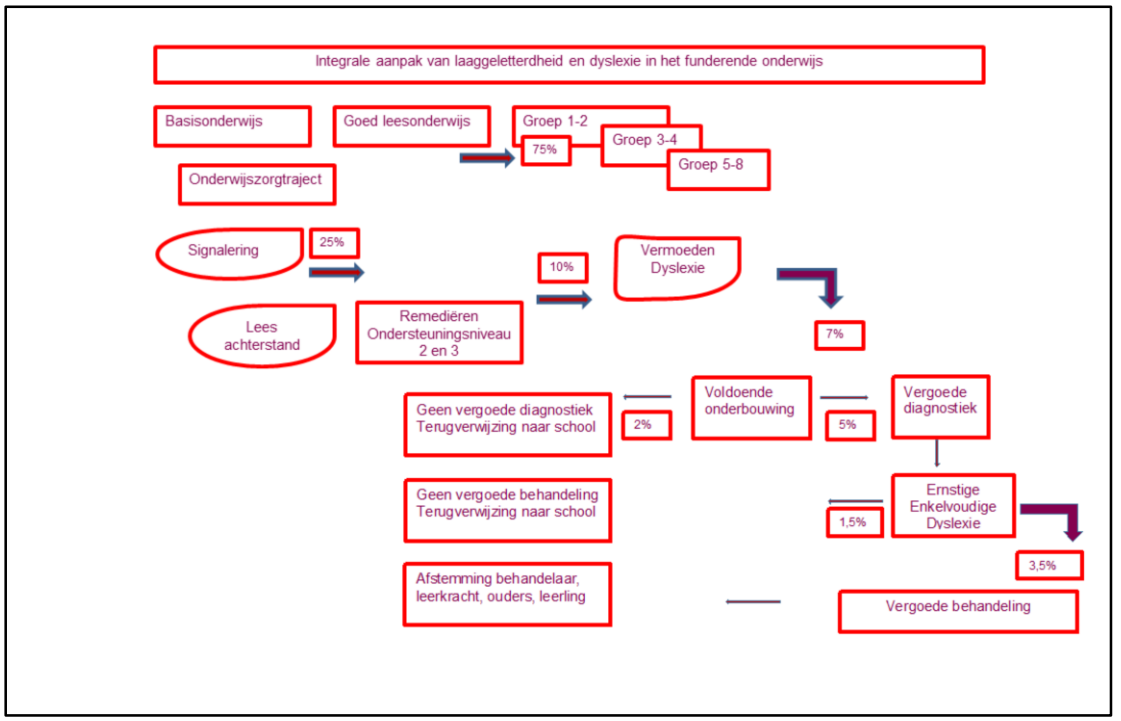

Vandaag aandacht voor de integrale aanpak van laaggeletterdheid en dyslexie in het funderend onderwijs. Te beginnen in het basisonderwijs en daarbij uitgaand van de meest recent beschikbare percentages.
Ik kies voor de percentages want we weten allen dat het aantal leerlingen dat instroomt, afneemt.

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

Op grond van de percentages heeft 3-5% van de kinderen in het **basisonderwijs** een dyslexieverklaring

Uit onderzoek blijkt dat van de kinderen in het **basisonderwijs** 7-8% een dyslexieverklaring heeft.

De verwachting van het percentage middelbare scholieren dat een dyslexieverklaring heeft

?

2016, CBS-cijfers geven aan dat 10-14% van de middelbare scholieren een dyslexieverklaring heeft.
2017-2018 zijn 12.390 leerlingen als zwakke lezers in het po bekend; in het vo gaat het om 17.700/24.780 leerlingen.

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

Schooltype	2012	2015	verschil
vwo	598	604	6
havo	547	552	5
vmbo-gl+tl	487	484	-3
vmbo-kb	435	429	-6
vmbo-bb	401	487	-14
vmbo-2	416	408	-8

Niveau PISA-vaardigheden		
6	>	698
5	626	698
4	533	626
3	480	533
2	407	480
1a	335	407
1b	262	335

Bron: Leerplankundige analyse PISA 2015, juli 2017, pag. 41 De resultaten vergeleken tussen 2012 en 2015.
De cijfers geven een niveau aan zoals is te lezen.
Waar worden de dyslexieverklaringen teruggevonden:
Bron: Leerplankundige analyse PISA 2015, juli 2017, pag. 41
In 2015 behaalt een gelijk aantal leerlingen de hoogste twee niveaus ten opzichte van 2012. Tegelijkertijd zien we dat met name op het vmbo-bb en vmbo-kb veel leerlingen op de laagste vaardigheidsniveaus presteren (vmbo-2 en praktijkonderwijs buiten beschouwing gelaten).

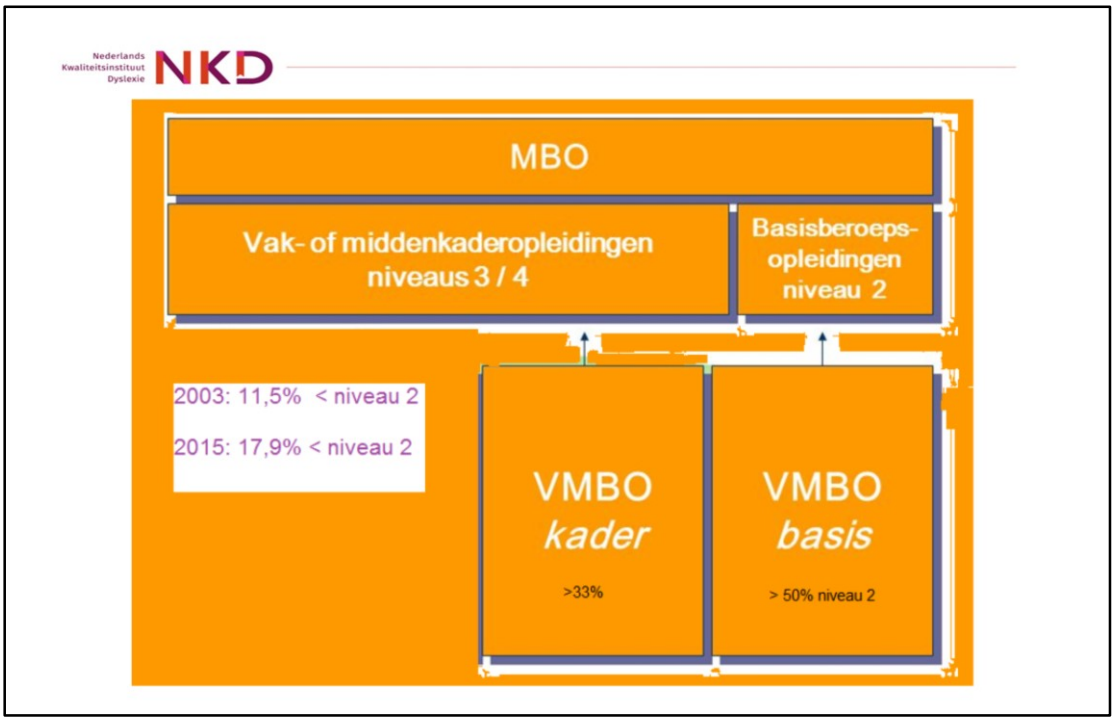

Waar worden de dyslexieverklaringen teruggevonden:
Bron: Leerplankundige analyse PISA 2015, juli 2017, pag. 41
In 2015 behaalt een gelijk aantal leerlingen de hoogste twee niveaus ten opzichte van 2012. Tegelijkertijd zien we dat met name op het vmbo-bb en vmbo-kb veel leerlingen op de laagste vaardigheidsniveaus presteren (vmbo-2 en praktijkonderwijs buiten beschouwing gelaten). Op vmbo-bb blijkt meer dan de helft van de leerlingen onder niveau 2 te presteren en op vmbo-kb meer dan een derde.
In totaal over de verschillende sectoren heen presteert 17,9% van de leerlingen onder niveau 2 in 2015 vergeleken met 11,5% in de eerste meting van 2003
15-jarigen met scores onder niveau 2 worden immers gekenmerkt als ‘laaggeletterd’. Deze leerlingen zullen door hun geringe leesvaardigheid moeite hebben volwaardig te participeren op school en in onze gecompliceerde maatschappij en om de eigen kennis en mogelijkheden te ontwikkelen. Laaggeletterdheid is een vorm van meer of minder geletterd zijn. Het is dus geen analfabetisme.
In Nederland is op vergelijkbare wijze het referentieniveau 2F voor taal als ‘burgerschapsniveau’ vastgelegd: het niveau dat iedere burger moet beheersen om goed maatschappelijk te kunnen participeren in onze hedendaagse samenleving.
Pag. 41
* Jongeren noemen we nog niet laaggeletterd omdat zij zich nog kunnen ontwikkelen en daarom niet een volwassen niveau hebben van geletterdheid.

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

SDN Dyslexieverklaring

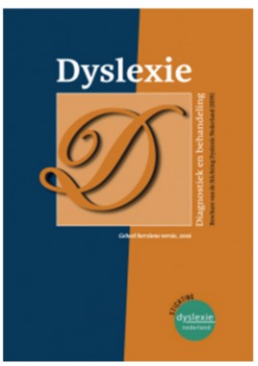

- **Deel A:** uit psychodiagnostisch onderzoek is gebleken dat bij (Persoonsgegevens) dyslexie is vastgesteld volgens…

Dyslexie is een stoornis met een structureel karakter, waardoor de geldigheidsduur van de dyslexieverklaring in principe onbepaald is. Echter,

- **Deel B:** omdat de omstandigheden (school, studie en werk) in de loop van de tijd veranderen, kan het noodzakelijk zijn de indicerende diagnose, en daarmee de dyslexieverklaring, aan te passen met het oog op veranderingen in behandeling, begeleiding of faciliteiten.

Een standaard dyslexieverklaring die op een verantwoorde wijze wordt opgesteld en gebruikt. In de dyslexieverklaring staat kort en bondig beschreven waar de diagnose op gebaseerd is, wat mogelijke persoonsgebonden verklaringen zijn en welke behandeling, begeleiding en faciliteiten de cliënt nodig heeft. Uiteraard heeft de dyslexieverklaring alleen geldigheid als ze gebaseerd is op een degelijk psychodiagnostisch onderzoek.

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

SDN Dyslexieverklaring

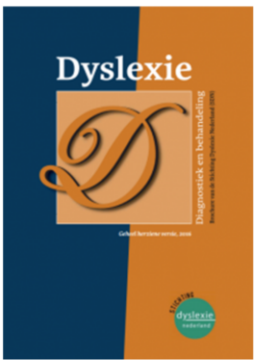

- **Deel A**

Dyslexie is een stoornis met een structureel karakter, waardoor de geldigheidsduur van de dyslexieverklaring in principe onbepaald is. Echter,

- **Deel B:** omdat de omstandigheden (school, studie en werk) in de loop van de tijd veranderen, kan het noodzakelijk zijn de indicerende diagnose, en daarmee de dyslexieverklaring, aan te passen
- Het voorstel is om hiervoor een periode vast te stellen: 2 jaar of het systeem van onderwijs volgend, HAVO 3 jaar, VWO 4 jaar.

Op een vergelijkbare wijze zijn de aanbevelingen om tegemoet te komen aan de specifieke onderwijsbehoeften van de leerling direct verbonden met de indicerende diagnose. De geldigheidsduur van de psychodiagnostische rapportage is twee jaar of binnen het voortgezet onderwijs aangepast aan een logische overgang. Daarmee loopt ook de geldigheid af van het inhoudelijk deel van de dyslexieverklaring.

Als er een Register voor Dyslexieverklaringen is, draagt dat bij aan de transparantie. Daarbij moet het zo worden opgezet dat de gegevens voldoen aan de privacywetgeving, AVG 25 mei 2018.

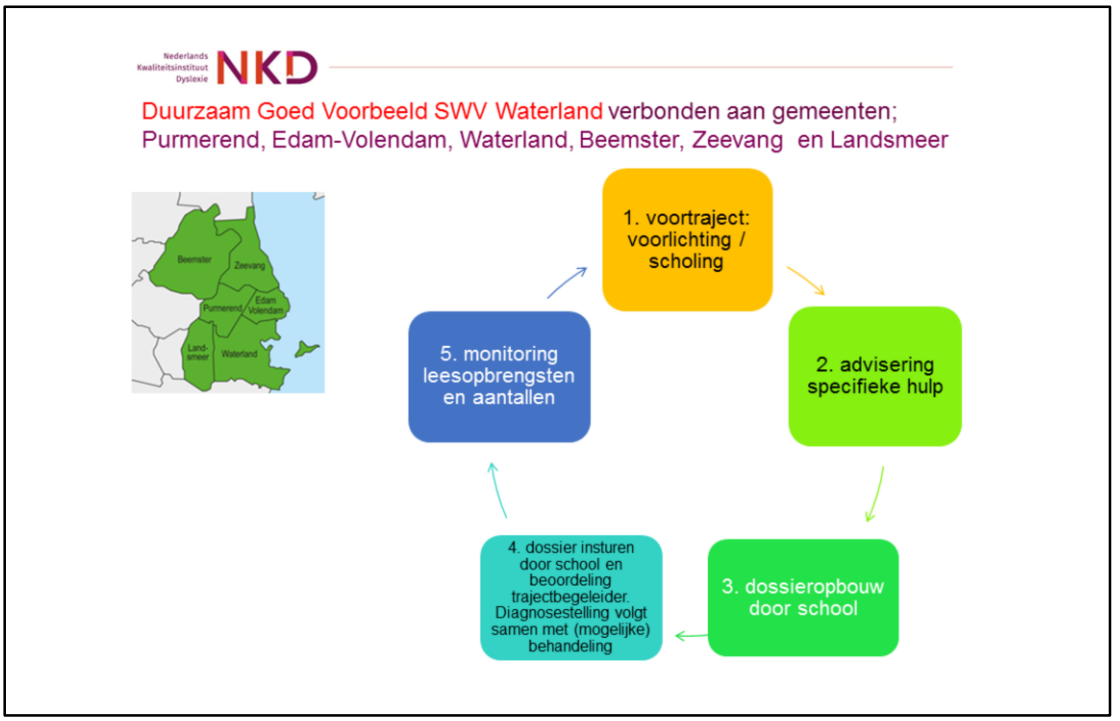

De kracht van dit duurzame goede voorbeeld is dat inzichten verkregen op de verzamelde data ook direct worden omgezet in kwaliteitsbeleid op zowel strategisch, tactisch als uitvoeringsniveau. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de trajectbegeleider. De keten voor de EED is als volgt:

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

Keten Dyslexiezorg

Schooljaar:	Aanmeldin -gen SWV Waterland	Doorver- wijzing naar ONL	Aantal bij 3,6%	Overschrijding
2008-2009 12700 lln.	26	15	--	--
2009-2010 12600 lln.	37	27	57	- 30
2010-2011 12350 lln.	63	42	Z 56	-14
2011-2012 12000 lln.	49	36	54	-18
2012-2013 11500 lln.	74	61	52	+9
2013-2014 11467 lln.	71	54	52	+2
2014-2015 13628 lln.	84	61	61	0
2015-2016 134432 lln.	85	61	60,44	1
2016-2017 13112 lln.	74	60*	59	1

Uit het rapport leesopbrengsten en ontwikkelingen dyslexie 2017, pag. 43/44.

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

Keten Dyslexiezorg

2015-2016: SWV 13432 leerlingen	Landelijke streefnorm	SWV Waterland
Aanmeldingen EED	6% X 1679 = 101	5,06% X 1679 = 85
Afgewezen trajectbegeleider (19) of ouders teruggetrokken (2)		1,25 % X 1679= 21
Dossier door voor onderzoek	**6% X 1679 = 101**	**3,81%X1679 = 64**
Afgewezen na onderzoek	2,4% X 1679 = 40	0,18% X 1679 = 3
Vergoede behandeling	**3,6% X 1679 = 61**	**3,63% X 1679 = 61**

2016-2017: SWV 13112 leerlingen	Landelijke streefnorm	SWV Waterland
Aanmeldingen EED	6% X 1639 = 98,34	4,51% X 1639 = 74
Afgewezen trajectbegeleider (14)		0,85 % X 1639= 14
Dossier door voor onderzoek	**6% X 1679 = 98**	**3,66% X 1639 = 60**
Afgewezen na onderzoek	2,4% X 1679 = 39	0 x 1639 = 60*
Vergoede behandeling	**3,6% X 1639 = 59**	**3,66% X 1639 = 60***

Uit het rapport leesopbrengsten en ontwikkelingen dyslexie 2017, pag. 33.

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

Keten Laagpresteerders

groep	D/E scores	D/E scores	D/E scores
2016/17	landelijk	relatief	absoluut
3	25%	23,21%	24,61%
4	25%	22,93%	22,73%
5	25%	17,96%	18,04%
6	25%	21,74%	22,01%
7	25%	18,05%	16,54%

groep	2014/15	D/E scores	verschil	D/E scores	verschil
	relatief	relatief		absoluut	
3	22,66%	23,21%	0,55%	24,61%	1,95%

groep	2014/15	D/E scores	2016/17	D/E scores	verschil
	aantal lln		aantal lln		
3	1587	337	1564	385	48

Uit het rapport leesopbrengsten en ontwikkelingen dyslexie 2017, pag. 33:

Alle groepen zijn boven de CITO norm, het gaat dus goed.

2 Een vergelijk met eerdere metingen laat zien dat het aantal uitvallers in groep 3 iets toegenomen is. Het lijkt geen alarmerend cijfer. Immers een stijging van 22,66% naar 23,21% is maar 9 leerlingen op een totaal van 1564. Dit is berekend op de relatieve berekeningswijze. De relatieve berekening laat elke school even zwaar meetellen in het totaal.
3 Kijken we echter naar de absolute cijfers dan zien we dat in de vorige meting 2014-2015 op 1587 kinderen in groep 3 er 337 een D/E score behaalden. Bij de huidige peiling zien we dat er in deze groep 1564 leerlingen zitten. Maar nu scoren 385 leerlingen een D-E score. Een toename van 48 aan laagpresteerders.

Uit het rapport leesopbrengsten en ontwikkelingen dyslexie 2017, pag. 38:

Er is winst te halen bij de beginnende geletterdheid in groep 2

AD 3 Voor de meeste Samenwerkingsverbanden is het doel van de inzet van Bouw! om het aantal verwijzingen naar de vergoede dyslexiezorg terug te brengen. Daar ons Samenwerkingsverband dit doel steeds heeft behaald, is dit streven niet aan de orde voor ons. (Doel: ernstige leesproblemen in een zo vroeg mogelijk stadium voorkomen) Wel is het belangrijk dat we dit cijfer van 3,6% verwijzingen weten vast te houden. Verder streven is dat in juni 2019 het aantal leeszwakke leerlingen met 25% gedaald is.

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

Dyslexieverklaring basisonderwijs/voortgezet onderwijs:

- Leerlingen waar we op de basisschool groep 8 een vermoeden van dyslexie hebben, nemen ook deel aan de NIO toets.
- Is een dyslexieonderzoek daarna aan de orde dan betalen de basisschool en het voortgezet onderwijs samen de extra kosten voor dyslexieonderzoek.
- Een leerling zonder verklaring en op het vo: wordt alsnog de diagnose gesteld in de eerste twee jaar, dan komen de gemaakte kosten ook voor de school voor voortgezet onderwijs en de basisschool samen.

Schooljaar	Aantal leerlingen van po-vo	Lln. met dyslexieverklaring
2014-2015	1821	123 / 6,75%
2016-2017	1634	107 / 6,54 %

Wat betreft de **dyslexie en het vo** heeft een positieve ontwikkeling plaats gehad. Het PO en VO zijn over de financiering met betrekking tot het verstrekken van dyslexieverklaringen tot overeenstemming gekomen. Kort en goed kost het de bassischool geen geld meer om leerlingen aan het eind van groep 8 met een verklaring in te laten stromen in het VO. We verwachtten hierdoor een stijging van het aantal aanvragen. Het tegendeel blijkt waar: 6,54% van de leerlingen in groep 8 gaat met een verklaring in de hand naar het VO toe. Twee jaar geleden lag dit percentage op 6,75 %.

Een deel van de leerlingen krijgt al een dyslexieverklaring via de EED regeling. Maar we weten dat er ook nog een categorie is die niet in aanmerking komt voor de vergoede regeling, maar wel degelijk recht heeft op een verklaring.
Voorstel: Met dit voorstel vermijdt SWV Waterland dat leerlingen die recht hebben op een verklaring de dupe worden van besparingen.
NIO staat voor Nederlandse intelligentietest voor het onderwijsniveau.

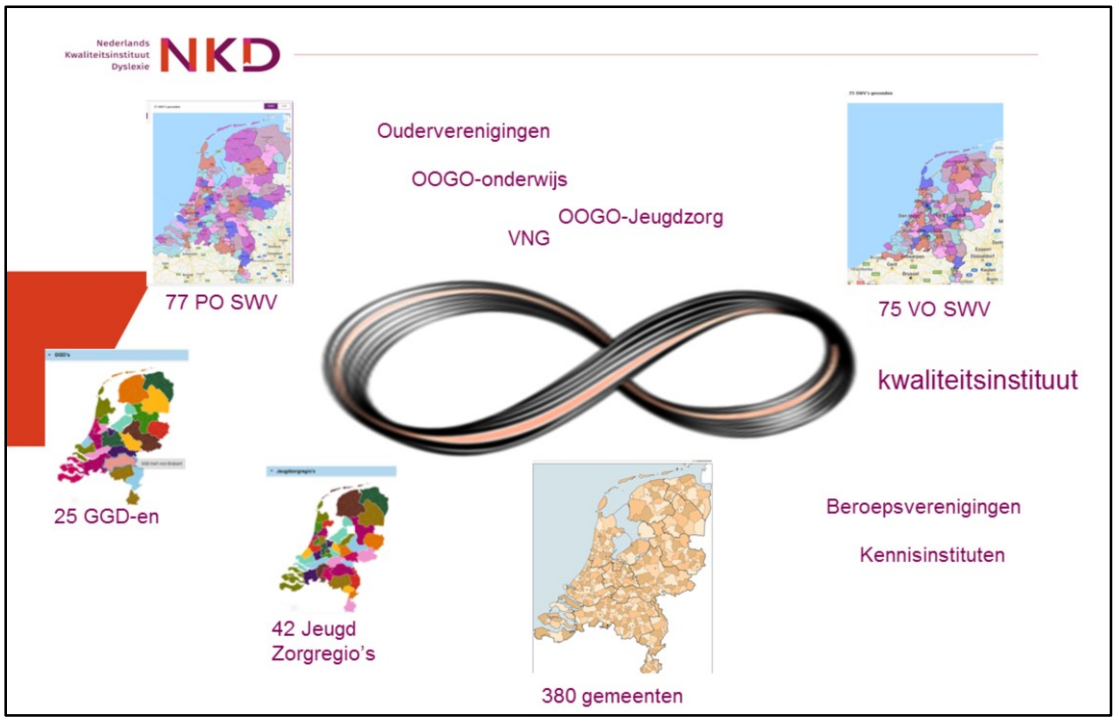

Op Overeenstemming Gericht Overleg
De keten kent veel geografisch barrières. Hoe kijken we daar tegenaan? Welk perspectief zou hierin leidend moeten zijn?

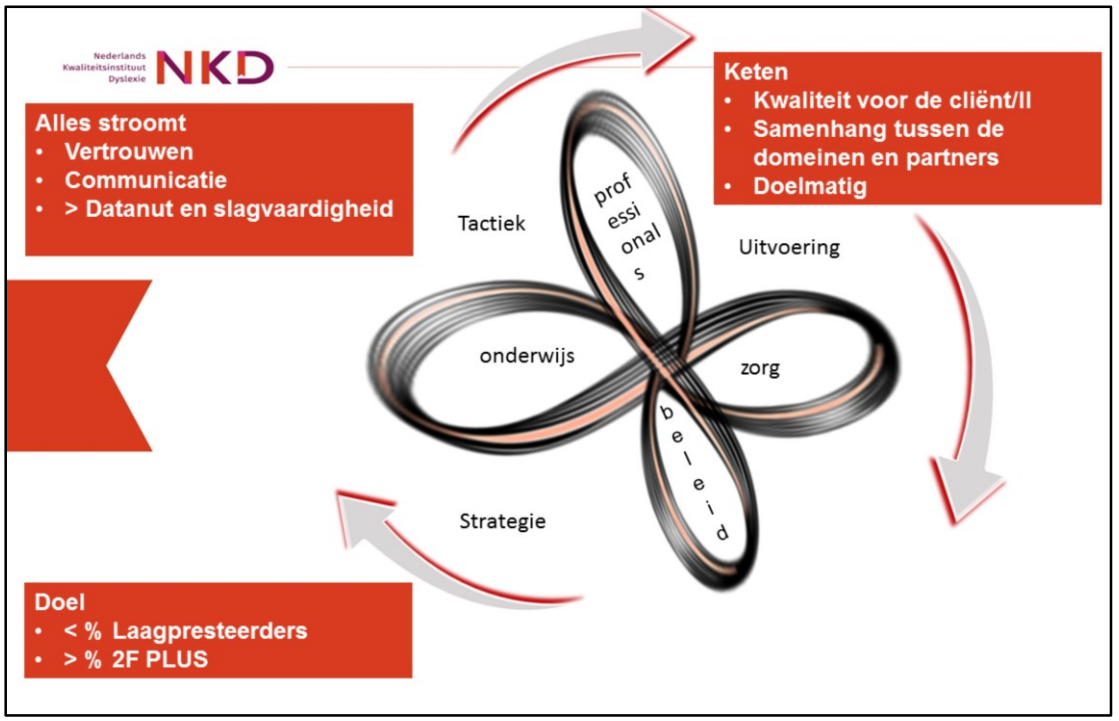

De zorgketen is een middel.
Panta rhei, kai ouden menei", Alles stroomt en niets is blijvend, Heraclitus (544-483 BC)

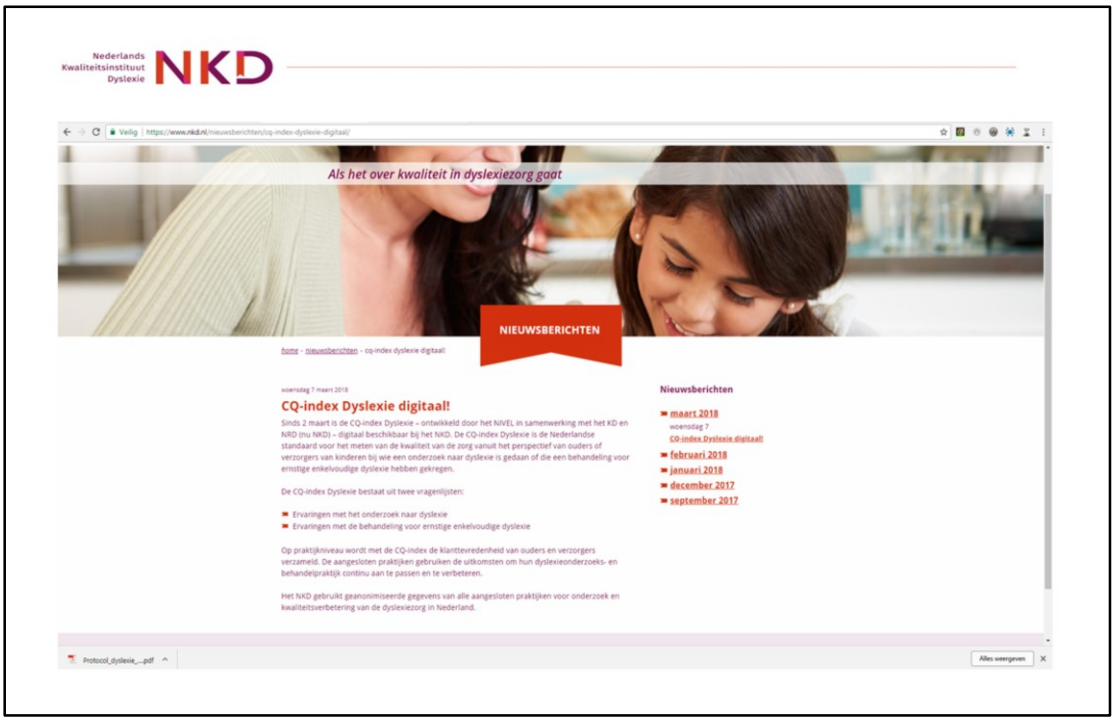

Bijdrage aan de kwaliteit: het cliëntenperspectief, klanttevredenheidsindex.

Handreikingen voor de ondersteuning op uitvoerings- en beleidsniveau.

2016-02-10 Rambam Aanleiding
Van meet af aan hebben de beroepsverenigingen NVO en NIP en KD samen opgetrokken. In de prezi dyslexie, kader voor onderwijs en zorg geven we schematisch aan wat bij dyslexiezorg in onderwijs en vergoede zorg de kaders voor onderwijs en zorg zijn. Dit om de kwaliteit en doelmatigheid te verbeteren zodat leerlingen die de diagnose dyslexie of ernstige enkelvoudige dyslexie hebben de juiste ondersteuning krijgen in het funderend onderwijs. En om het misbruik van de bestaande regelingen terug te dringen en een eind te maken aan het hoge aantal dyslexieverklaringen in het voortgezet onderwijs. Een brede vakinhoudelijke richtlijn voor dyslexie.

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

Stimuleringsprogramma Preventie & Integrale aanpak Dyslexie & Hulpmiddelen onderwijs

Doelstellingen

Alle basisscholen in Nederland nemen beleid van preventie van leesproblemen, laaggeletterdheid en dyslexie op in hun leesonderwijs. Alle scholen stellen voor primair en voortgezet onderwijs adequate compenserende (software)voorzieningen beschikbaar aan leerlingen met hardnekkige lees- en/of spellingproblemen

De onderdelen

1. www.informatiepuntdyslexie.nl
2. Collegetour met inspirerende Meetups in 152 samenwerkingsverbanden
3. Informatie vanuit het Masterplan, inclusief hulpmiddelen worden opgenomen op nieuwe website en aangevuld met e-consult gericht op toepassen van protocol Masterplan

Samenwerking

Vereniging Balans, Expertisecentrum Nederlands (EN), Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie (NKD), Landelijke Beroepsgroep voor Begeleiders in het Onderwijs (LBBO), Landelijke Beroepsvereniging voor Remedial Teachers (LBRT), Vereniging netwerk leidinggevenden passend onderwijs en Stichting Dyslexie Nederland (SDN)

www.informatiepuntdyslexie.nl wordt alleen een duurzaam succes als mixed gebruikersgemeenschappen centraal staan en IEDEREEN alle beschikbare informatie kan vinden, begrijpen en toepassen in de eigen situatie.
https://www.understood.org/en/community-events/parents-like-me

Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD

Met dank aan:
Chruf van Kempen

Dank voor uw aandacht

Nederlands
Kwaliteitsinstituut
Dyslexie

NKD

www.nkd.nl